

Utdanningsplan øyesykdommer

Innledning

Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) består av sykehus i Tromsø, Harstad, Narvik og Longyearbyen, samt distriktsmedisinske sentre i Storslett og Silsand. UNN er universitetssykehus og regionsykehus i Helse Nord og har et omfattende samarbeid med Universitetet i Tromsø. Spesialistutdanningen av leger er svært viktig for UNN. Som universitetssykehus har vi et særskilt ansvar for å sikre utdanningen av legespesialister i Nord-Norge.

UNN tilbyr spesialisering i øyesykdommer ved Øyelegeseksjonen i Nevrokirurgi- øre-, nese- hals- og øyeavdelingen (NKØØ). Både øyelegeseksjonen UNN Tromsø og spesialistpoliklinikken UNN Harstad er seksjoner i NKØØ. Noe av tjenesten kan etter avtale legges til UNN Harstad, forutsatt at det er tilgjengelig overlege i øyesykdommer der for supervisjon og veiledning. Avdelingen tar imot alle typer oftalmologiske pasienter, inkludert kirurgisk behandling for katarakt, glaukom, strabisme, okuloplastikk og netthinnekirurgi. UNN har regionsfunksjon for blant annet netthinnekirurgi og annen øyekirurgi og utredning som ikke gjøres ved Nordlandssykehuset, og tar imot disse pasientene fra hele Nordland, Troms og Finnmark. Hornhinnetransplantasjoner utføres ikke ved UNN. Disse pasientene sendes enten til St. Olavs hospital eller OUS Ullevål. Innenfor øyesykdommer er det etablert nasjonale behandlingssentre ved OUS Ullevål for intraokulære maligne svulster som trenger strålebehandling eller bulbusbevarende kirurgi, medfødt katarakt og medfødt glaukom. Diagnose og oppfølging av slike tilstander skjer ved UNN, mens behandling skjer ved de nasjonale behandlingssentrene. Spesialiteten er allsidig og variert med utstrakt bruk av ulike typer billeddiagnostikk av øyets fremre og bakre segment. Det er mulighet for opplæring i okuloplastikk, strabisme- og intraokulær kirurgi, avhengig av avdelingens behov.

Øyelegeseksjonen UNN Tromsø har 11,2 overlegestillinger og 7 stillinger for leger i spesialisering. Spesialistpoliklinikken UNN Harstad har to overlegestillinger i øyesykdommer. Ved avdelingen arbeider også sykepleiere, ortoptist, optiker og kontoransatte.

Det er tilknyttet leger med forskningskompetanse til avdelingen og LIS gis muligheter til å forske. LIS deltar også i undervisningen av medisinstudenter.

Hoveddel

Hvilke læringsmål kan oppnås i UNN?

Alle læringsmålene i spesialiteten øyesykdommer kan oppnås ved UNN bortsett fra læringsmål 047 Assistanse ved operasjoner for hornhinnetilstander, som oppnås ved to ukers hospiteringsopphold ved St. Olavs Hospital, som UNN har avtale med.

Hvilke læringsarenaer i UNN kan tilby læringsmålene?

Alle læringsmålene tilbys ved UNN Tromsø. Deler av læringsmålene kan oppnås ved UNN Harstad dersom noen LIS ønsker det, og det er tilgjengelig overlege der for supervisjon og veiledning. I framtida kan tilsvarende læringsmål også oppnås ved øyepoliklinikken i Hammerfest dersom det inngås avtale med Finnmarkssykehuset om det.

UNN Harstad som læringsarena er aktuell mot midten og slutten av LIS-perioden ved UNN. Tjenestetid ved UNN Tromsø vil være til sammen minst 3 år, også for LIS som har noe tjenestetid i UNN Harstad. Tjenesten ved UNN Harstad består av generell oftalmologisk poliklinikk, injeksjonsbehandling og eventuelt noe okuloplastisk kirurgi. I praksis vil det innebære ambulerende med tjeneste i Harstad noen dager, alternerende med tjenestetid ved UNN Tromsø. LIS deltar i denne perioden fortsatt i vaktordning ved UNN Tromsø. LIS ved spesialistpoliklinikken i Harstad deltar i internundervisningen ved UNN Tromsø via digital overføring.

Supervisjon og veiledning

UNN har et sterkt fokus på supervisjon og veiledning av leger i spesialisering. Leger i spesialisering følges opp av fast ansatte spesialister som kvalitetssikrer arbeidet, sikrer progresjon og sørger for tilrettelegging slik at læringsmålene kan oppnås. Alle leger i spesialisering får tildelt egen veileder ved begynnelsen av tjenesten. Det er satt av tid i tjenesteplanen slik at hver lege i spesialisering regelmessig gjennomfører individuelle veiledninger, i utgangspunktet en gang i måneden.

Innholdet i veiledningen er blant annet:

- Hvordan utdanningsplanen følges – progresjon og godkjenninger i kompetanseportalen
- Faglige utfordringer
- Praktiske ferdigheter
- Fordypning og opplæring
- Samarbeidet med kollegaer
- Balanse mellom arbeid og privatliv
- Refleksjon over egen rolle som lege
- Støtte i vanskelige situasjoner

Teoretisk undervisning

Leger i spesialisering i oftalmologi må gjennom spesialistutdanningen tilegne seg en betydelig mengde teoretisk kunnskap innen faget øyesykdommer. Tilegnelse av teoretisk kunnskap vil skje ved deltagelse på obligatoriske og valgfrie kurs, internundervisning, diskusjoner ved litteraturgjennomgang, fagdiskusjoner i avdelingen og ved selvstudium. Det er avsatt 90 minutter organisert undervisning per uke for alle leger. Internundervisningen foregår til fast tid hver tirsdag og torsdag. Avdelingen oppfyller kravet om 70 timer internundervisning per år. Internundervisningen planlegges av utdanningsutvalget i øyesykdommer og følger en plan over tre år. Tema for undervisning er knyttet opp mot læringsmålene i spesialiteten og følger syklusen til de obligatoriske kursene i spesialiteten øyesykdommer. Det forventes at alle leger i spesialisering deltar aktivt i internundervisningen, både ved å bidra til faglig diskusjon og ved å holde presentasjoner selv. Avdelingens kliniske møte hver morgen er i tillegg tilrettelagt som læringsarena. Det legges til rette for to fordypningsdager per måned for leger i spesialisering.

De obligatoriske kursene er:

- Retina (Ullevål Universitetssykehus)
- Uvea, sklera (Ullevål Universitetssykehus)
- Glaukom (Haukeland Universitetssykehus)
- Kornea og linse (St. Olavs Hospital)

- Pediatrisk oftalmologi og strabisme (Ullevål Universitetssykehus)
- Nevrooftalmologi, orbita (St. Olav Hospital)
- Øyets omgivelser, konjunktiva, tåreapparatet (Universitetssykehuset Nord Norge)
- Optikk og refraksjon (Haukeland Universitetssykehus)

Praktisk undervisning og arbeidsoppgaver

LIS starter med en introduksjonsperiode på 6 måneder der målsettingen er å tilegne seg grunnleggende ferdigheter i undersøkelsesmetodikk og bruk av utstyr, samt å bli kjent med faget. I denne perioden vurderes det om kandidaten ønsker å fortsette med spesialisering i øyesykdommer. Arbeidsoppgaver i denne perioden består i primærvakt, postarbeid (innskrivelse, visitt og utskrivelse av pasienter) og opplæring i injeksjonsbehandling. Mål om å kunne håndtere de vanligste problemstillingene på vakt med støtte fra bakvakt.

Etter introduksjonsperioden fortsetter LIS med fire perioder på 6 måneder med opplæring innenfor følgende fagområder:

- Fremre segment: cornea, linse, glaukom
- Bakre segment: vitreoretinale sykdommer, uveitt
- Okuloplastikk og orbitale lidelser, nevro-oftalmologi
- Pediatrisk oftalmologi og strabisme

Bakre segment (medisinsk retina, kirurgisk retina, uveitt): Arbeidsoppgaver under denne rotasjonen består av poliklinikk, vurdering av injeksjonspasienter, innskrivelse/utskrivelse av pasienter til netthinnekirurgi, assistere ved netthinnekirurgi. Mål om å oppnå de fleste læringsmålene innenfor bakre segment, samt gjennomføre prosedyrene som hører til disse læringsmålene.

Fremre segment (glaukom, katarakt, cornea): Arbeidsoppgaver under denne rotasjonen består av poliklinikk, postarbeid, opplæring i prosedyrer, assistere ved kataraktkirurgi og glaukomkirurgi. I tillegg to ukers hospitering ved St. Olavs hospital for læringsmål innenfor hornhinnekirurgi. Mål om å oppnå de fleste av læringsmålene innenfor fremre segment, samt gjennomføre prosedyrene som tilhører disse læringsmålene.

Okuloplastikk og Nevrooftalmologi: Arbeidsoppgaver under denne rotasjonen består av poliklinikk, postarbeid, opplæring i grunnleggende okuloplastikk og assistere ved operasjoner. Nevrooftalmologiske pasienter og okuloplastikkvurderinger i tillegg til andre generelle oftalmologiske problemstillinger i poliklinikken. Mål om å oppnå de fleste av læringsmålene innenfor okuloplastikk og nevrooftalmologi, samt gjennomføre prosedyrene som tilhører disse læringsmålene.

Strabisme/Barn: Arbeidsoppgaver under denne rotasjonen består av poliklinikk, postarbeid og å assistere ved strabismekirurgi, samt opplæring i undersøkelse og vurdering av barn og strabisme. Mål om å oppnå læringsmål innenfor strabisme og pediatrisk oftalmologi.

De siste 1-3 årene består i eventuell videre opplæring i kirurgi eller videre fordypning i en eller flere faggrupper avhengig av interesse, ferdigheter og avdelingens behov. Mål om å kunne selvstendig vurdere og utrede oftalmologiske problemstillinger.

Opplæring i forskning

Avdelingen oppfordrer til, og legger til rette for at alle leger i spesialisering kan drive med forskning i løpet av spesialistutdanningen. Se for øvrig også Felles kompetansemodul med beskrivelse av læringsaktiviteter ved UNN knyttet til læringsmål som omhandler forskningsforståelse, herunder kurs, e-læring, gjennomført prosjektoppgave m.m.

Felles kompetansemodul

Felles kompetansemodul er læringsmål som skal oppnås i alle spesialiteter. For LIS del 2 og 3 inkluderer dette 24 læringsmål fordelt på områdene etikk, forebygging, forskningsforståelse, kommunikasjon, kunnskapshåndtering, kvalitet og pasientsikkerhet, lovverk, pasient- og brukermedvirkning, pasient- og pårørendeopplæring, samhandling, systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse. Ved UNN har vi et særskilt fokus på at alle leger i spesialisering får opplæring i forbedringsarbeid og kommunikasjon.

Kontakt

For spørsmål om utdanning i faget, ta kontakt med: Avdelingsoverlege, Øyesykdommer, UNN Tromsø.